

Sogn og Fjordane fylkeskommune Overordna analyse for plan for forvaltningsrevisjon 2016 - 2020

September 2016

«Overordna analyse for plan for
forvaltningsrevisjon»

August 2016

Rapporten er utarbeidd for Sogn og
Fjordane fylkeskommune av
Deloitte AS.

Deloitte AS
Postboks 6013 Postterminalen,
5892 Bergen
tlf: 51 21 81 00

Innhold

1. Innleiing	4
2. Oversikt over identifiserte risikoområde	7
3. Forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt	22
4. Tidlegare forvaltningsrevisjonsprosjekt	24
Vedlegg 1: Utvalde KOSTRA-tal	27

1. Innleiing

Kontrollutvalet er pålagt å utarbeide ein plan for forvaltningsrevisjon. Dette dokumentet er eit analysegrunnlag som skal danne grunnlag for kontrollutvalet sitt arbeid med plan for forvaltningsrevisjon for 2016-2020.

For at kontrollutvalet sin nye plan skal spegle dei viktigaste områda i fylkeskommunen der det er behov for forvaltningsrevisjon, har Deloitte i samarbeid med kontrollsjef i Sogn og Fjordane fylkeskommune, gjennomført ei risiko- og vesentlegvurdering (overordna analyse) av verksemda til fylkeskommunen. I prosessen med den overordna analysen har det blitt lagt opp til involvering, både av kontrollutvalet, fylkesadministrasjonen og politiske organ.

Analysen er av overordna karakter, og i stor grad basert på innspel som har komme fram gjennom intervju, spørjeundersøking og gjennomgang av tilgjengeleg skriftleg informasjon. Informasjon som har komme fram i intervju og spørjeundersøking er bare i avgrensa grad verifisert av fylkeskommunen i denne analysen. Informasjonen er i analysegrunnlaget brukt som indikasjon på risikoforhold som eventuelt bør eller kan følgast opp/undersøkast i ein forvaltningsrevisjon dersom kontrollutvalet og fylkestinget vedtar dette.

1.1 Overordna analyse og plan for forvaltningsrevisjon

I forskrift om kontrollutval § 10 går det fram at:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Planen vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv, som kan delegerere til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden.

Det er også eit krav om at planen skal vere basert på ei overordna risiko- og vesentlegvurdering:

Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på de ulike sektorer og virksomheter.

Føremålet med den overordna analysen er å skaffe relevant informasjon om fylkeskommunen si verksemd, slik at det er mogleg for kontrollutvalet å utarbeide ein plan for forvaltningsrevisjon og å prioritere mellom ulike område kor det kan vere aktuelt å gjennomføre ein forvaltningsrevisjon.

Den overordna analysen skal avdekke indikasjonar på avvik eller sårbare område i forvaltninga, sett i forhold til regelverk, politiske mål og vedtak. I denne samanhengen viser «risiko» til sannsynligheit for og konsekvensane av at det kan førekomme avvik frå for eksempel regelverk, mål, vedtak og andre føringar som fylkeskommunen har sett for verksemda.

Risiko bør vurderast innanfor alle fylkeskommunen sine vesentlege tenesteområde. På bakgrunn av denne risikoanalysen blir det utarbeidd forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt. Det er kontrollutvalet må avgjere kva prosjekt dei ønskjer å prioritere i sin plan for forvaltningsrevisjon.

I regelverket går det fram at kontrollutvalet skal sjå til at verksemda blir gjenstand for forvaltningsrevisjon, og er ansvarleg for å bestille forvaltningsrevisjon av revisjonen. Bestilling av prosjekt for forvaltningsrevisjon skal som hovudregel ta utgangspunkt i utarbeidd plan for forvaltningsrevisjon som er vedtatt av fylkestinget.

I kommunelova § 77 er forvaltningsrevisjon definert som systematiske vurderingar av økonomi, produktivitet, måloppnåing og verknader ut frå kommunestyret eller fylkestinget sine vedtak og føresetnader. Tema for forvaltningsrevisjon kan bl.a. vere å (jf. forskrift om revisjon § 7):

- vurdere om forvaltninga bruker ressursar til å løyse oppgåver som samsvarar med fylkestinget sine vedtak og føresetnader
- vurdere om forvaltninga sin ressursbruk og verkemiddel er effektive for å nå måla som er satt på området
- vurdere om regelverket blir etterlevd
- vurdere om forvaltninga sine styringsverktøy og verkemiddel er hensiktsmessige
- vurdere om saker frå administrasjonen til dei politiske organa er tilstrekkeleg utgreidde
- vurdere om resultatata i tenesteproduksjonen er i tråd med fylkestinget sine føresetnader og/eller om resultatata for verksemda er nådd

I praksis har kontrollutvalet stor fridom til å definere korleis prosjekta skal utformast gjennom føremål og problemstillingar. Forvaltningsrevisjon kan gjennomførast innanfor alle tenesteområda i fylkeskommunen. Men i følge forskrifta skal gjennomføring og rapportering av forvaltningsrevisjon skje i samsvar med god kommunal revisjonsskikk og etablerte og anerkjente standardar på området. Det skal også etablerast revisjonskriterium for det enkelte prosjekt.

1.2 Metode for gjennomføring av overordna analyse

1.2.1 Dokumentanalyse

Dokumenta som er gjennomgått omfattar m.a.

- Årsrapport Sogn og Fjordane fylkeskommune 2014
- Årsrapport Sogn og Fjordane fylkeskommune 2015
- Rekneskap 2014, FT-sak 11/15
- Budsjett 2016/økonomiplan 2016 – 2019, FT-sak 68/15
- Årsplan
- Handlingsplanar
- Regional planstrategi 2012 – 2016
- Regionale planar (transport, skulebruk, verdiskaping, folkehelse, idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet, kystområda)

1.2.2 Statistikk

Offentleg statistikk er henta frå KOSTRA, og viser tal frå tenesteområda som er gjennomgått i analysen. KOSTRA gjer det mogleg å samanlikne tall som gjeld for fylkeskommunen med gjennomsnittet for andre fylkeskommunar (utanom Oslo).

1.2.3 Intervju

Det er gjennomført intervju med eit utval administrative og politiske leiarar i fylkeskommunen. Vi har gjennomført intervju med

- fylkesrådmann
- assisterande fylkesrådmann
- fylkesdirektør for opplæring
- fylkesdirektør for næring og kultur
- fylkesdirektør for samferdsle
- konst. fylkesdirektør for tannhelse
- plansjef
- informasjonssjef
- innkjøpssjef
- fylkesordførar
- fylkesvaraordførar
- leiar for hovudutval for opplæring
- leiar for hovudutval for samferdsle

1.2.4 Spørjeundersøking

Det er sendt ut ei elektronisk spørjeundersøking til einingsleiarar i fylkeskommunen (som ikkje blei intervjuet). Spørjeundersøkinga blei sendt ut til 69 leiarar og vi fekk svar frå 30 leiarar innan fristen (43 prosent). Det er også sendt ut ei spørjeundersøking til hovudtillitsvalte og hovudverneombod, 5 personar har svart, noko som utgjer 33 prosent av dei som fekk undersøkinga. Spørjeundersøkinga blei også sendt ut til medlemene av fylkestinget. Ni har svart på undersøkinga, noko som utgjer 36 prosent. I spørjeundersøkinga blei det mellom anna stilt spørsmål om kva område i fylkeskommunen ein meiner det er knytt særskilt risiko til.

1.2.5 Prosessmøte i kontrollutvalet

Innleiingsvis i prosessen blei det gjennomført eit risikospel i kontrollutvalet der det ble gjort ei systematisk vurdering av risiko innanfor dei ulike tenesteområda i fylkeskommunen. Informasjonen frå prosessmøtet er tatt inn som ein del av datagrunnlaget for rapporten.

1.3 Lesarrettleiing

Innspela som er samla inn i samband med den overordna analysen er systematisert og framstilt i dette dokumentet. Dokumentet er meint som eit grunnlag for kontrollutvalet for å velje ut og prioritere forvaltningsrevisjonsprosjekt.

Risikovurderingane og forslag til prosjekt er basert på ein overordna gjennomgang av fylkeskommunen sine tenesteområde.

I kapittel 2 presenterer vi oversikta over identifiserte risikoområde som er eit resultat av undersøkinga vi har gjort i samband med analysearbeidet.

Risikovurderingane dannar grunnlag for forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt. Forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekta blir presentert i kapittel 3. Forslaga til prosjekt er ikkje presentert i prioritert rekkefølge. Prioritering og val av prosjekt skal kontrollutvalet gjere. Kontrollutvalet står også fritt til å legge til og/eller ta vekk prosjekt i forhold til lista som her er presentert. Endeleg prioritering av prosjekt blir framstilt i plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020, som skal leggjast fram for fylkestinget.

I kapittel 4 presenterer vi ei oversikt over tidlegare gjennomførte forvaltningsrevisjonar.

KOSTRA-tala vi har gjennomgått er lagt ved som vedlegg til rapporten.

2. Oversikt over identifiserte risikoområde

På bakgrunn av innsamla og analysert informasjon vil vi i dette kapitlet oppsummere og vurdere risiko for manglende produktivitet, måloppnåing, regeletterleving og effektivitet som er identifisert innan dei respektive områda i Sogn og Fjordane fylkeskommune som er gjennomgått.

Risikonivå er i tabellane nedanfor farga med raudt som representerer høg risiko eller gult som representerer middels risiko:

Fargesymbol	Skildring av vurdering av risiko
	«Høg risiko» På område som er merka med raudt meiner Deloitte på bakgrunn av framlagte data og analyse, at det kan vere høg risiko for anten manglende produktivitet, måloppnåing, regeletterleving eller effektivitet. Vurdering av årsak (sannsynlegheit) og verknad (konsekvens) danner grunnlag for Deloitte si risikovurdering for kvart område.
	«Middels risiko» På område som er merka med gult meiner Deloitte på bakgrunn av framlagte data og analyse, at det kan vere middels risiko for anten manglende produktivitet, måloppnåing, regeletterleving eller effektivitet. Vurdering av årsak (sannsynlegheit) og verknad (konsekvens) danner grunnlag for Deloitte si risikovurdering for kvart område.

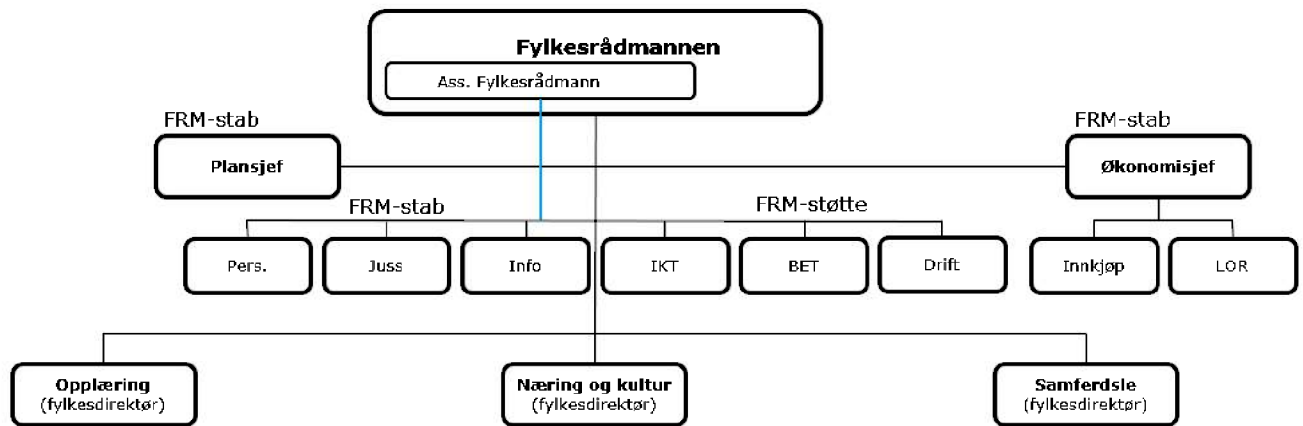
Det er viktig å påpeike at risikovurderingane er skjønnsmessige, og vurderingar er basert på føreliggande informasjon. Kontrollutvalet kan vurdere risikoen knytt til dei ulike områda som forskjellig frå det som er foreslått her. Det er derfor kontrollutvalet som til slutt skal vurdere og prioritere dei ulike områda, og avgjere rekkefølga for forvaltningsrevisjonsprosjekt i den planen som blir lagt fram for fylkestinget.

Vi vil understreke at ikkje all informasjon som går fram er verifisert av fylkeskommunen, og bør derfor ikkje nyttast som fakta utan at ytterlegare undersøkingar er gjennomført.

2.1 Sektorovergripande oppgåver (økonomi og organisasjon)

Fylkesrådmannen har ei leiargruppe som omfattar assisterande fylkesrådmann, økonomidirektør, plansjef og fylkesdirektørar for opplæring, samferdsle og næring og kultur.

Figur 1: Organisasjonskart – administrativ organisering Sogn og Fjordane fylkeskommune.

Stabsfunksjonar knytt til fylkesrådmannen omfattar m.a. personal-, juss- og informasjonsrådgjevarar. I tillegg er IKT, eigedom og driftsavdeling organisert som støttefunksjonar under fylkesrådmannsnivået. Økonomisjefen leiar, i tillegg til det sentrale økonomi- og budsjettarbeidet, innkjøpstenesta og løn- og rekneskapsstenesta. Plansjefen leiar gruppa «plan og samfunn», som m.a. arbeider med planar, rådgiving til kommunane i planarbeid, analyse og kartdata.

Sogn og Fjordane fylkeskommune nyttar balansert målstyring. Det går fram av økonomiplan og budsjett 2016 – 2019 at dette styringssystemet inneheld tre fokusområde:

- medarbeidarar og organisasjon
- tenesteyting
- regional utvikling

Gjennom den balanserte målstyringa tek fylkeskommunen i bruk eit målekart som dokumenterer «kjerneinnhaldet» i styringssystemet. Det er eitt felles målekart der dei tre fokusområda ligg fast for alle organisatoriske einingar og sektorarar. Kvar sektor har identifisert inntil seks suksessfaktorar innan områda. Vidare vert det utarbeidd måleindikatorar og tilhøyrande ambisjonsnivå for kvar av suksessfaktorane.

Det går fram av m.a. årsrapport og budsjett/økonomiplanar at fylkeskommunen har ein utfordrande økonomisk situasjon der ein har vore nøydd til å ta ulike grep for å redusere driftskostnader. Dette vert også påpeikt i fleire intervju og i spørjeundersøking. Generelt sett kjem det fram på tvers av fleire område at dette fører til at einingar må gjere hardare prioriteringar, og det vert i fleire tilfelle peikt på at dette går særleg ut over ulike former for utviklingsarbeid og administrative/systemretta oppgåver.

KOSTRA-tala viser at Sogn og Fjordane fylkeskommune har hatt ein nedgang i brutto og netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter frå 2013 til 2015. I 2014 ligg Sogn og Fjordane fylkeskommune under gjennomsnittet for alle fylkeskommunar i landet utanom Oslo, medan dei i 2013 og 2015 ligg over dette gjennomsnittet. Det går vidare fram av KOSTRA-tala at Sogn og Fjordane fylkeskommune har høgare netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter, men lågare langsiktig gjeld samanlikna med gjennomsnittet for alle fylkeskommunane i landet (sjå tabell 1 i vedlegget).

Under følgjer ei vurdering av ulike risikoområde som er avdekt knytt til sektorovergripande område i denne undersøkinga:

Risiko-område	Årsak	Verknad	Risiko	Kommentar
Innkjøp	<p>I årsrapport for 2014 går det fram at e-handel har vist seg å vere eit stort omstillingsarbeid for fylkeskommunen, og i årsrapport for 2015 kjem det fram at innføring av e-handel har teke tid.</p> <p>Det vert også peikt på i undersøkinga at konsekvensane for feil og manglar i konkurransar kan vere svært omfattande, både økonomisk og omdømmemessig for fylkeskommunen.</p> <p>Det er også viktig å ha gode nok kontrollrutinar for å minske risikoen for sosial dumping og sviktande HMT-rutinar hjå leverandørar og tredjepartar/underleverandørar</p> <p>Det vert påpeikt i undersøkinga at innkjøp er eit sårbart område der det potensielt kan vere fare for mislegheiter.</p>	<p>Risiko for at ein ikkje når dei ønskje effektane med innkjøpsarbeidet.</p> <p>Risiko for brot på regelverket og mislegheiter</p>	<p>Det vart gjennomført ein forvaltningsrevisjon av innkjøp i 2012-2013.</p> <p>Kontroll av leverandørar vart påpeikt som eit risikoområde i den overordna analysen frå førre periode (2011-16)</p> <p>Det vert påpeikt i intervju at opplæringsavdelinga gjennomfører ein høvesvis stor del av kjøpa i fylkeskommunen, og at det kunne vere naturleg å sjå spesifikt på denne avdelinga.</p>	
Økonomistyring og rutinar	<p>Knappe ressursar og innsparingskrav set ekstra krav til god økonomistyring.</p> <p>Innanfor den sentrale økonomifunksjonen har ein ei tid hatt ei bemanningsutfordring.</p>	<p>Risiko for at ein ikkje klarer å halde budsjett</p> <p>Risiko for at ein ikkje i tilstrekkeleg grad klarer forutsjå budsjettavvik tidleg nok</p>	<p>Økonomistyring vart peikt på som eit risikoområde i den overordna analysen frå førre periode (2011-16)</p> <p>Det vert påpeikt at det er god kompetanse blant dei som arbeider i økonomitjenestene, sjølv om ein har hatt ei redusert bemanning.</p>	

Risiko-område	Årsak	Verknad	Risiko	Kommentar
Universell utforming	<p>Universell utforming er eit tema som grip inn i fleire sider ved fylkeskommunal drift og tenester, frå kollektivanbod til planarbeid og utforming av fylkeskommunen sin nettstad.</p> <p>Det går fram av budsjett og økonomiplan 2016-2019 at det skal takast omsyn til universell utforming i heile den fylkeskommunale verksemda.</p>	Risiko for at det er område der målet om universell utforming ikkje vert oppfylt.		Universell utforming vart peikt på som eit risikoområde i den overordna analysen i førre periode (2011-16).
Internkontroll	<p>Det kjem fram i undersøkinga at enkelte opplever at system for avviksregistrering og avviksoppfølging ikkje er tilfredsstillande.</p> <p>Det kjem også fram at det kan vere utfordrande å prioritere utvikling av kvalitets- og internkontrollsystem.</p> <p>Vidare vert det påpeikt at det er viktig med robuste internkontrollrutinar knytt til økonomiområdet.</p> <p>Det går også fram av undersøkinga at det er noko usikkerheit om kor godt dei etiske retningslinjene er implementert i organisasjonen.</p> <p>Det kjem fram at det er varslingsrutinar, og at bedriftshelsetenesta har ei rolle i handtering av varslings saker, men det er ikkje noko varslingskomite eller ekstern varslingskanal.</p>	<p>Mangelfull handsaming av avvik aukar risikoen for at uønskete hendingar ikkje vert avdekt eller følgt opp på ein god måte.</p> <p>Manglande internkontrollrutinar kan auke risikoen for mislegheiter.</p>		Internkontroll står på uprioritert gruppe i plan for forvaltningsrevisjon (2011-16).

Risiko-område	Årsak	Verknad	Risiko	Kommentar
Balansert målstyring	<p>I undersøkinga vert det stilt spørsmål ved om den balanserte målstyringa fungerer etter intensjonen.</p> <p>Det vert peikt på, frå enkelte einingar, at nokre av måla er vage, eller at ein ikkje har tilgjengelege verkemiddel for å nå måla.</p>	<p>Risiko for at styrings-systemet ikkje fungerer på ein effektiv måte.</p> <p>Risiko for dårleg ressursutnytting</p>		Systemet for balansert målstyring har vorte forenkla i samband med budsjett og økonomiplan for 2016-2019.
Arkivering og offentlegheit	<p>Det kjem fram i undersøkinga at enkelte opplever at det nye sakshandsamingssystemet er lite brukarvenleg.</p> <p>Det kjem vidare fram at det er risiko for at ikkje all dokumentasjon (m.a. e-post) som skulle vorte arkivert/journalført blir det.</p>	<p>Risiko for at dokumentasjon går tapt eller ikkje kan finnast lett når ein har behov for det.</p> <p>Risiko for at ålmenta ikkje får innsyn slik dei har krav på etter reglane i offentleg-lova.</p>		Arkivering, offentlegheit og personvern står på uprioritert gruppe i plan for forvaltningsrevisjon (2011-16).
Informasjons-tryggleik	Stadig meir informasjon vert handsama i ulike elektroniske system. Dette gjeld også ulike former for personsensitiv og fortruleg informasjon.	Manglande oversikt og kontroll over informasjonen som fylkeskommunen handterer kan føre til at opplysningar kjem på avvegjar, eller at viktig informasjon forsvinn eller blir utilgjengeleg.		Informasjonstryggleik står på uprioritert gruppe i plan for forvaltningsrevisjon (2011-16).
Oppfølging av regional planstrategi	Enkelte gjev uttrykk for at fylkeskommunen i for liten grad klarar å hente ut dei ønskje effektane av dei regionale planane, til dømes innanfor område som næring og regional utvikling.	Risiko for manglande måloppnåing.		<p>Oppfølging av regional planstrategi vart peikt på som eit risikoområde i den overordna analysen i førre periode (2011-16).</p> <p>Det vert påpeikt i intervju at det ligg eit tydeleg oppfølgingsregime i sjølve planverket.</p>

Risiko-område	Årsak	Verknad	Risiko	Kommentar
HMT-systemet og inkluderande arbeidsliv	Det går fram av undersøkinga at det er tungvint og krevjande å klare å fylgje opp HMT-systemet i det daglege.	Manglande oppfølging av HMT-systemet gjer det systematiske helse-, miljø og tryggleiksarbeidet mindre effektivt.		
	Det går vidare fram at nokre opplever det er for lite kompetanse på det systematiske HMT-arbeidet.	Manglande avviksmeldingar kan føre til at ein ikkje får følgt opp uønskte hendingar som har oppstått.		
	Det går fram av undersøkinga at nokre opplever at det er utfordrande å følgje opp målet om inkluderande arbeidsliv.	Eit godt HMT- og nærvær-arbeid kan gje høgare produktivitet.		
	Det er ikkje tatt i bruk noko elektronisk HMT/-kvalitetssystem i fylkeskommunen.			
	Fleire i undersøkinga gjev uttrykk for at avviksmeldevrutinane i fylkeskommunen ikkje er tilstrekkelege i dag.			
Tilsettingar	Det vert i undersøkinga stilt spørsmål om stillingsannonser i fylkeskommunen vert utforma på ein måte som i for stor grad kan verke ekskluderande.	Risiko for at ein ikkje tilset dei beste potensielle kandidatane.		Det vert forklart i intervju at ein ved tilsettingar prøver å bruke god tid på å kvalitetssikre utlysningsteksten, og at fylkeskommunen har samarbeidd med tillitsvalte og utarbeidd retningslinjer for å handtere tilsettingar.
Forvaltning og vedlikehald av fylkeskommunale bygg	Det vert påpeikt i undersøkinga at fylkeskommunen forvaltar store eigedomsverdiar. Det er viktig med gode system for forvaltninga av denne eigedomsmassen når det gjeld det å ta vare på eller forvalte eigedomane til fylkeskommunen på ein god måte.	Manglande vedlikehald kan få store konsekvensar for brukarar av bygga, og for den fylkeskommunale økonomien.		Det har vorte gjennomført ein forvaltningsrevisjon i 2016 der ein såg på vedlikehald og inneklima i skulebygg.

2.2 Opplæring

Fylkeskommunen har 13 vidaregåande skular, med noko over 4200 elevar (sjå tabell 2 i vedlegget). Dei fleste skulane gir tilbod innanfor både studieførebuande og yrkesfaglege utdanningsprogram. Fylkeskommunen har også ansvaret for at i underkant av 1100 lærlingar og lærekandidatar får vidaregåande opplæring i bedrift.

KOSTRA-tala viser at Sogn og Fjordane fylkeskommune har høgare netto driftsutgifter til vidaregåande opplæring per innbyggjar mellom 16 og 18 år samanlikna med gjennomsnittet for alle fylkeskommunar i landet utanom Oslo i perioden 2013-2015 (sjå Tabell 3 i vedlegget).

Eit overordna styringsdokument for opplæringsområdet i fylkeskommunen er mål- og strategidokumentet «God – betre – best!» Her går det fram at elevane i den vidaregåande opplæringa har gode resultat, og at fylkeskommunen siktar mot å ha breidde og kvalitet i opplæringsprogrammet. Den største utfordringa på området er knytt til nedgang i elevtal og reduserte overføringar frå staten. I planen blir det peikt ut ulike prioriterte satsingar for den vidaregåande opplæringa, mellom anna:

- gjennomføring/Ny GIV
- skuleeigarrolla
- digital satsing
- klasseleiing
- rekruttering og stabilisering

Det er også utarbeidd ein «læringsplakat» som listar opp kva ansvar skulen og lærebedrifta har overfor elevar, lærlingar, lærarar, føresette og lokalsamfunnet.

I mai 2015 gjennomførte Fylkesmannen i Sogn og Fjordane tilsyn med Sogn og Fjordane fylkeskommune og Stryn og Firda vidaregåande skule der tema var forvaltningskompetanse og avgjerder om særskilt tilrettelegging.¹ Tilsyna avdekte fleire lovbrøt når det gjeld generelle sakshandsamingsreglar for enkeltvedtak, enkeltvedtak om spesialundervisning og enkeltvedtak om særskilt språkopplæring.

I juli 2014 gjennomførte Fylkesmannen i Sogn og Fjordane tilsyn med Sogn og Fjordane fylkeskommune og Eid vidaregåande skule der tema var skulen sitt arbeid med elevane sitt utbytte av opplæringa.² Tilsynet avdekte lovbrøt som gjaldt skulen sitt arbeid med opplæringa i fag, undervegsvurdering for å auke eleven sitt læringsutbytte og vurdering for særskilt språkopplæring.

Gjennom skriftleg tilbakemelding frå fylkeskommunen på førebels rapport har Fylkesmannen i tillegg avdekt lovstridig praksis kring rutinar for sakkunnig vurdering og enkeltvedtak om spesialundervisning. Dette skal fylkesmannen følgje opp på seinare tidspunkt.

---

¹ Fylkesmannen i Sogn og Fjordane – *Tilsynsrapport: Forvaltningskompetanse – avgjerder om særskilt tilrettelegging – Sogn og Fjordane fylkeskommune – Stryn vidaregåande skule*, mai 2015.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane – *Tilsynsrapport: Forvaltningskompetanse – avgjerder om særskilt tilrettelegging – Sogn og Fjordane fylkeskommune – Firda vidaregåande skule*, sak 2015/736

² Fylkesmannen i Sogn og Fjordane – *Tilsynsrapport: Skulens arbeid med elevane sitt utbytte av opplæringa – Sogn og Fjordane fylkeskommune – Eid vidaregåande skule*, sak 2014/2869.

Risiko-område	Årsak	Verknad	Risiko	Kommentar
Mobbing/psykososialt læringsmiljø	<p>Mobbing har vore oppe som tema jamleg i fylkestinget.</p> <p>Det er innført ordning med elevombod som mellom anna skal arbeide med denne problematikken.</p> <p>Det vert peikt på at det er viktig at elevane som er utsett for mobbing får den hjelpa dei treng.</p>	<p>Kan ha alvorlege konsekvensar for dei elevane som vert utsett for mobbing.</p>		<p>Mobbing vart peikt på som eit risikoområde i den overordna analysen frå førre periode (2011-16)</p> <p>Data frå Skoleporten syner at tala for mobbing er om lag som snittet for landet (sjå figur 2 i vedlegget)</p> <p>Det blir også påpeikt i intervju at fylkeskommunen har arbeidd mykje for å sikre elevane sitt arbeidsmiljø (oppl. kap. 9a-1 til 9a-5).</p> <p>I 2014-15 vart det gjennomført forvaltningsrevisjon av læringsmiljø, med fokus på førebyggjande arbeid.</p>
Karriererettleiing og yrkesretting av fag	<p>Det er eit mål for fylkeskommunen at dei vidaregåande skulane skal stimulere ungdom til å gå inn i lokale yrke, og at det faglege innhaldet i undervisninga skal utviklast i samarbeid med arbeidslivet. Vidare er det eit mål at elevar og lærlingar skal få god karriererettleiing, mellom anna gjennom å gi kompetanseheving til dei som er involvert i yrkes- og karriererettleiing, og gjennom yrkesretting av faga.</p> <p>Det vert i undersøkinga peikt på at utdanningsprogramma var ein viktig del av arbeidet med skulebruksplanen.</p>	<p>Risiko for auka fråfall.</p> <p>Risiko for at det ikkje er arbeidsplassar i fylket til ferdigutdanna elevar, eller for at næringslivet ikkje får den arbeidskrafta som det er behov for.</p>		<p>Det vart i den overordna analysen frå førre periode (2011-16) stilst spørsmål ved kva som blir gjort for å tilpasse utdanningsprogram og opplæring til næringsliv og dei arbeidsplassane som er ledige.</p> <p>Fagopplæring og rettleiing var gjenstand for forvaltningsrevisjon i 2013.</p>

Risiko-område	Årsak	Verknad	Risiko	Kommentar
Digitale verktøy og digital kompetanse	<p>Det vert stilt spørsmål ved om digitale læremiddel er innført i samsvar med planane, og om arbeidsverktøya som er i bruk er gode nok.</p> <p>Det blir også påpeikt at det er ein stor overgang frå dei «offisielle systema» til ulike sosiale medium i skulen, og at det er ulik praksis mellom dei ulike skulane.</p>	<p>Risiko for at dei digitale verktøya i undervisninga ikkje får ønskt effekt.</p> <p>Risiko for at elevane ikkje får den digitale kompetansen som dei bør ha.</p> <p>Bruk av sosiale medium kan føre til utfordringar knytt til informasjonstryggleik og etterleving av personopplysningslov.</p>	<p></p>	<p>Bruk av digitale verktøy og læremiddel vart peikt på som eit risikoområde i den overordna analysen i første periode.</p> <p>Det er gjennomført forvaltningsrevisjonar av NDLA i regi av Hordaland fylkeskommune (2015 og 2016).</p>
Spesialundervisning og tilpassa opplæring	<p>Det går fram av undersøkinga at det vert opplevd som vanskeleg å få gjennomført enkeltvedtak til spesialundervisning.</p> <p>Det går også fram at det kan vere utfordrande å sikre tilpassa opplæring for alle elevar i skulane.</p> <p>Det går fram at enkelte av skulane opplever at det er knapt med ressursar og kapasitet.</p>	<p>Risiko for at elevane sine rettar til spesialundervisning etter § 5-1 ikkje vert oppfylt.</p> <p>Risiko for at elevane ikkje får tilstrekkeleg tilpassa opplæring, jf. oppl. § 1-3.</p>	<p></p>	<p>Det vart gjennomført forvaltningsrevisjon av tilpassa opplæring og spesialundervisning i 2011.</p>
Opplæring i institusjonar	<p>Fylkeskommunen har plikt til å oppfylle retten til grunnskule- og vidaregåande opplæring for barn som er plassert i institusjon etter barnevernlova og i helseinstitusjonar som eit regionalt helseføretak eig.</p> <p>Det går fram av undersøkinga at det kan vere utfordrande å oppfylle denne plikta.</p>	<p>Risiko for at barn plasserte i institusjonar ikkje får den opplæringa dei har krav på.</p>	<p></p>	<p>Det går fram at det er faste ressursar som arbeider med ungdomspsykiatrisk klinikk ved Helse Førde for dei som ligg i lenger periodar på sjukehus.</p>
Oppfølgings-tenesta og helse og miljøretta tiltak ved vidaregåande skular	<p>Det vert påpeikt i undersøkinga at oppfølgingstenesta spelar ei svært viktig rolle i å hindre fråfall i vidaregåande skule. Frå politisk hald blir det påpeikt at ein ikkje har nok oversikt over korleis denne tenesta fungerer.</p> <p>Også skulehelsetenesta og andre helse- og miljøretta tiltak ved skulane er viktige for å fremje eit godt miljø for elevane.</p>	<p>Risiko for auka fråfall dersom tenestene ikkje fungerer som dei skal.</p> <p>Risiko for at elevar ikkje får den hjelpa dei har krav på.</p>	<p></p>	<p>Systematisk arbeid for å sikre et godt læringsmiljø/ skolemiljø var fokus for forvaltningsrevisjonen i 2015.</p> <p>Det vert påpeikt i intervju at skulehelsetenesta er vertskommunane sitt ansvar, og at det kan vere vanskeleg å samle systematiske data om innhaldet/kvaliteten i rådgevings- og skulehelsetenestene.</p>

Risiko-område	Årsak	Verknad	Risiko	Kommentar
Fagopplæring – oppfølging av lærlingar	<p>Det vert påpeikt i undersøkinga at nokon ikkje opplever det er tilstrekkeleg med kunnskap om kor godt ein lukkast med å følgje opp lærebedrifter.</p> <p>Det vert også peikt på at fylkeskommunen skal stille krav i enkelte anbod om at leverandørar er lærebedrifter, og at dette kan vere eit aktuelt område å følgje opp.</p>	<p>Risiko for at fagopplæringa ikkje blir tilstrekkeleg god</p> <p>Risiko for fråfall</p>		I 2013 vart det gjennomført ein forvaltningsrevisjon knytt til fagopplæring, rekruttering til yrkesfag og tilbodet til lærlingar.
Opplæring av minoritets-språklege og særskilt språkopplæring	<p>Nyankomne ungdom har rett til vidaregåande opplæring dersom dei har gjennomgått opplæring på nivå med norsk grunnskule. Dei har og rett til særskild språkopplæring til dei har tilstrekkeleg dugleik i norsk til å følgje vanleg opplæring i skulen.</p> <p>Det går fram at det kan være vanskeleg å sikre opplæring av minoritets-språklege.</p> <p>Det er ikkje alltid denne gruppa kjenner til rettane sine.</p>	Risiko for at elevar ikkje får den opplæringa dei har krav på.		I 2010 vart det gjennomført eit forvaltningsrevisjonsprosjekt på dette området.
Opplæring av mindreårige asylsøkjjarar	<p>Mindreårige asylsøkjjarar har rett til vidaregåande opplæring dersom det er sannsynleg at dei skal vere i Noreg meir enn tre månader (oppl. § 3-1, tolvte ledd). Det går fram av undersøkinga at det kan vere utfordrande å sikre dette.</p> <p>Nyankomne ungdom har rett til vidaregåande opplæring dersom dei har gjennomgått opplæring på nivå med norsk grunnskule. Dei har og rett til særskild språkopplæring til dei har tilstrekkeleg dugleik i norsk til å følgje vanleg opplæring i skulen.</p>	Risiko for at elevar ikkje får den opplæringa dei har krav på.		

2.3 Samferdsle

Innanfor samferdsleområdet har fylkeskommunen ansvar for m.a.

- overordna samferdsleplanlegging
- fylkesvegnettet
- trafikktrygging
- kollektivtilbodet
- løyve for persontransport
- tilrettelagt transport og serviceskyss

Det er fylkeskommunen som er eigar av fylkesvegnettet. Fylkeskommunen styrer den overordna og strategiske planlegginga, og prioriterer større investerings- og vedlikehaldsprosjekt. Statens vegvesen er vegadministrasjon, med ansvar for mellom anna prosjektgjennomføring, drift og vedlikehald av vegnettet.

Det går fram av KOSTRA-tala at Sogn og Fjordane fylkeskommune har høgare netto driftsutgifter i kroner per innbyggjar til samferdsle i alt samanlikna med gjennomsnittet for alle fylkeskommunar i landet utanom Oslo i perioden 2013-2015. Sogn og Fjordane har også høgare netto driftsutgifter i kr per innbyggjar når det gjeld fylkesvegar, bilruter, fylkesvegferger og båtruter samanlikna med alle fylkeskommunar i same periode (sjå Tabell 4 i vedlegget).

Risiko-område	Årsak	Verknad	Risiko	Kommentar
Vegvedlikehald	Økonomi	Kan føre til stengde og i verste fall farlege vegar.		Vegvedlikehald vart peikt på som eit risikoområde i den overordna analysen i førre periode (2011-16).
Tilrettelagt transport/service-skyss	Det vert stilt spørsmål i undersøkinga om kommunane, som har ansvar for leggje til rette for serviceskyss kjenner til denne ordninga. Det er ein del av kommunane som ikkje brukar dei tildelte midlane på området.	Risiko for at brukarar ikkje får dei tenestene dei har krav på.		TT/serviceskyss står på uprioritert gruppe i plan for forvaltningsrevisjon (2011-16).
Tunneltryggleik	I 2014 vart det vedteke forskrift for tunnel-sikkerhet. Det går fram av årsrapport for 2015 at tunnelvedlikehald er høgt prioritert, og det er vedteke ein eigen plan for rehabilitering av tunnelar på fylkesvegnettet. Brannen i Skates-traumtunnelen i juni 2015 førte til store skadar.	Fare for alvorlege skadar på materiell og menneskeliv. Store midlar vert brukte på området.		
Transportberedskap	Sogn og Fjordane er eit sårbart fylke når det gjeld transportberedskap. Det kan vere vanskeleg å få sett i verk alternative transportmiddel ved behov.	Manglande transportberedskap kan få store konsekvensar dersom det oppstår omfattande, langvarige stengingar av samferdsleårer		Dette temaet vart undersøkt i forvaltningsrevisjon av tryggleik og beredskap (2014-2015).

Risiko-område	Årsak	Verknad	Risiko	Kommentar
Skuleskyss	Opplæringslova gjev retningslinjer for kva elevar som skal ha rett på gratis skuleskyss. Det blir i undersøkinga stilt spørsmål ved om like saker vert behandla likt i søknader om skuleskyss.	Fare for manglande likebehandling. Fare for at elevar ikkje får dei skysstenestene dei har krav på.	●	

2.4 Næring og kultur

Nærings- og kulturområdet er no slege saman til ei felles avdeling i fylkeskommunen. Avdelinga har ei rekkje ansvarsområde, m.a.:

- Breiband
- Energi
- Industri
- Kulturarv
- Kultursatsing
- Kulturprosjekt
- Kulturinstitusjonar
- Kulturblogg
- Kunnskap
- Landbruk
- Marin næringsutvikling
- Nyskaping
- Næringsutvikling
- Reiseliv

Også folkehelsearbeidet er organisert inn under Næring og kultur.

Næringsutvikling vart peikt på som eit risikoområde i den overordna analysen for forvaltningsrevisjon i førre periode (2011-16), der det vart stilt spørsmål om i kva grad fylkeskommunen har tilstrekkeleg oversikt over kva tiltak som er effektive i næringsarbeidet. Det vert peikt på i intervju at det er svært vanskeleg å få til gode effektvurderingar av arbeidet med næringsutvikling.

KOSTRA-tala viser at Sogn og Fjordane fylkeskommune har høgare netto driftsutgifter til fysisk planlegging av kulturminner, natur og nærmiljø per innbyggjar og som del av netto driftsutgifter samanlikna med gjennomsnittet for alle fylkeskommunar i landet i perioden 2013-2015. Sogn og Fjordane har også høgare netto driftsutgifter til lokal og regional utvikling per innbyggjar samanlikna med same gruppe i same periode (sjå Tabell 5 i vedlegget).

Det går vidare fram av KOSTRA-tala at Sogn og Fjordane fylkeskommune har gitt uttale til eit lågare kommunale planar (kommune-/regulerings-/byggingsplan), samt uttale frå kulturminneforvaltninga angående tiltak i spesialområder for bevaring samanlikna med gjennomsnittet for alle fylkeskommunar i perioden 2013-2015. I 2013 og 2015 hadde Sogn og Fjordane fylkeskommune ein høgare del søknader om dispensasjon etter KML §§ 15a, 19 og 20 (vedtaksfreda kulturminne) som blei innvilga samanlikna med gjennomsnittet for alle fylkeskommunar.

Sogn og Fjordane fylkeskommune hadde, i følgje KOSTRA, i 2014 og 2015 høgare netto driftsutgifter til idrett per innbyggjar i kroner samanlikna med gjennomsnittet for alle fylkeskommunar i landet. I 2013-2015 hadde Sogn og Fjordane høgare netto driftsutgifter til andre kulturaktivitetar per innbyggjar i kroner samanlikna med same gruppe (sjå Tabell 6 i vedlegget).

Risiko-område	Årsak	Verknad	Risiko	Kommentar
Kommunale næringsfond	Fylkeskommunen tildelar midlar til kommunale næringsfond i Sogn og Fjordane. Midlane skal hjelpe kommunane til å vere gode støttespelarar for etablerarar og lokalt næringsliv.	Risiko for at det ikkje er tilstrekkeleg kontroll med bruken av midlane.		Bruken av dei kommunale næringsfonda vart peikt på som eit risikoområde i den overordna analysen i første periode (2011-16). Det vert frå politisk og administrativt hald gjeve uttrykk for at dette er eit område som ein opplever er godt kontrollert gjennom rapportering både til fylkeskommunen og kommunal- og moderniseringsdepartement
Havbruk og fiskeri	Havbruk og fiskeri er eit satsingsområde i verdiskapingsplanen. Fylkeskommunen skal i følgje budsjett og økonomiplan 2016-2019 ha ei utviklarrolle innan sjømatnæringa.	Eit viktig område for næringsutviklinga i fylket.		
Reiseliv	Fylkeskommunen løyver fleire millionar årleg til satsingar på reiseliv. Målet er å auke verdiskapinga i reiselivet og sikre arbeidsplassar. Denne støtta kan oppfast å vere i «grenselandet» mellom det offentlege og privat næringsverksemd.	Risiko for at midlar vert brukt på ein måte som ikkje er etter intensjonen. Risiko for brot på regelverk.		
Den kulturelle skulesekken	Fylkeskommunen administrerer tilbudet om den kulturelle skulesekken til elevane i fylket. Det vert i undersøkinga stilt spørsmål om i kva grad ein har oppnådd måla for ordninga.	Risiko for manglande måloppnåing.		Den kulturelle skulesekken står på uprioritert gruppe i plan for forvaltningsrevisjon (2011-16). I intervju vert det peikt på at ein oppfattar at dette er eit godt tilbud som ikkje er prega av store risikoar.
Kulturstrategi	Kulturstrategi 2015-2018 har peikt ut satsingar og strategiar for kulturarbeidet. Det er også utarbeidd handlingsprogram i samband med strategien. Det vert stilt spørsmål om ein klarer å nå måla innanfor kulturfeltet.	Risiko for manglande måloppnåing.		

Risiko-område	Årsak	Verknad	Risiko	Kommentar
Næringstilskot	Det vert i undersøkinga stilt spørsmål ved om søknader om ulike former for prosjekttilskot vert likebehandla.	Risiko for forskjellsbehandling. Risiko for at dei viktigaste prosjekta ikkje blir prioriterte.		Det vert påpeikt i intervju at innanfor næringsarbeidet går ein stor del av pengane til Innovasjon Norge, som sjølve får gjennomført ulike evalueringar av effektane av sitt arbeid.
Internasjonalt arbeid	Det internasjonale arbeidet til fylkeskommunen er styrt av den internasjonale strategien som vart vedteken i 2014. I undersøkinga vert det stilt spørsmål om denne er følgt opp, og det vert gjeve uttrykk for at det ikkje er gjeve tilstrekkeleg rapportering tilbake til politisk nivå. Det vert påpeikt at ein ikkje har gjort like mykje arbeid på dette området som i enkelte andre fylke.	Risiko for manglande måloppnåing innanfor det internasjonale arbeidet.		
Musea	Det går fram i undersøkinga at det er store forventningar til arbeidet som vert gjennomført i musea.	Risiko for manglande måloppnåing.		

2.5 Tannhelse

Tannhelsetenesta er organisert som ei verksemd som er underlagt fylkesrådmannen. Tenesta vert leia av tannhelsedirektør, som har ansvaret for tannklinikkane i fylket.

I juni 2016 vedtok fylkestinget ein ny klinikk- og tenestestruktur for tannhelsetenesta. Med dette vedtaket skal talet på tannklinikkar reduserast frå 28 til 18 innan 1. januar 2019. Gjennom strukturendringa ynskjer fylkeskommunen å få til økonomiske innsparingar og skape større fagmiljø på tannklinikkane.

Etter lov om tannhelse har tannhelsetenesta ansvar for følgjande prioriterte grupper:

- Barn og unge (0-18 år)
- Psykisk utviklingshemma i og utanfor institusjon
- Grupper av eldre, langtidssjuka og uføre i institusjon og heimesjukepleie
- Ungdom 19-20 år.

KOSTRA-tala viser at Sogn og Fjordane fylkeskommune i perioden 2013-2015 hadde høgare netto driftsutgifter til pasienthandsaming per innbyggjar i kroner samanlikna med gjennomsnittet for alle fylkeskommunar i landet utanom Oslo. Sogn og Fjordane hadde også ein høgare del prioriterte personar som blei undersøkt/handsama i same periode samanlikna med same gruppe (sjå Tabell 7 i vedlegget).

Det går vidare fram av KOSTRA-tala at Sogn og Fjordane fylkeskommune har opplevd ei svinging i delen psykisk utviklingshemma over 18 år som er undersøkt/handsama. I 2013 og 2015 låg Sogn og Fjordane fylkeskommune under gjennomsnittet for alle fylkeskommunar i landet, medan dei i 2014 låg over dette gjennomsnittet.

Risiko-område	Årsak	Verknad	Risiko	Kommentar
Prioriterte grupper og førebyggende arbeid	Personellmangel, permisjonar og sårbar klinikkstruktur.	Utfordrande å sikre at ein brukar tilstrekkeleg tid på prioriterte grupper (bl.a. unge).		Folkehelsearbeid står på uprioritert gruppe i plan for forvaltningsrevisjon (2011-16).
	Det vert stilt spørsmål i undersøkinga om dei som har krav på gratis behandling får gode nok tenester.	Manglande effektivitet i ressursbruken i tenestene. Nedprioritering av folkehelsearbeid (t.d. informasjonsarbeid til skular, barnehagar og foreldre)		
Økonomstyringi i tannhelsetenesta	Krav om inntening.	Utfordrande å nå budsjetta		
	Personellmangel.			
	«Snill» praksis knytt til bruk av takstar.			
	Mange pasientar avbestiller timar på kort varsel.			
	Har ikkje kapasitet til å ta imot vaksne, betalande pasientar.			
HMT og oppfølging av sjukemeldte	Usikkerheit knytt til ansvar og rutinar.	Dialogmøte vert ikkje gjennomført.		
	Klinikkstrukturen gjev ein sårbar ressursituasjon.	Vernerundar vert ikkje gjennomført.		
	Administrativt arbeid blir nedprioritert til fordel for pasientretta arbeid.	Saker frå bedriftshelsetenesta vert ikkje avslutta.		
	Manglande kommunikasjon mellom ulike instansar innan tenesta.	Misnøye hjå medarbeidarar.		
	LAMU følgjer ikkje opp saker tilstrekkeleg godt.			

3. Forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt

På bakgrunn av dei analyser og risikovurderingar som er gjennomført er det identifisert fleire område som etter Deloitte si mening kan representere ein risiko, og kor kontrollutvalet bør vurdere å gjennomføre forvaltningsrevisjonsprosjekt i Sogn og Fjordane fylkeskommune. Kontrollutvalet kan også vurdere andre oppfølgingstiltak for område som ikkje blir gjenstand for forvaltningsrevisjon.

Forslaga dannar grunnlaget for prioriteringa som kontrollutvalet skal gjere. Kontrollutvalet står fritt til å leggje til og endre på prosjekta som er skissert under. Endeleg prioriteringsliste vil framkomme i plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020.

3.1 Prosjekt som er kategorisert som høg risiko

Prosjekt kategorisert med høg risiko	Nøkkelpunkt for revisjonen
1. Forvaltningsrevisjon av innkjøp	<ul style="list-style-type: none"> e-handel opplæringsavdelinga sitt arbeid med innkjøp kompetanse og opplæring oppfølging av tredjepartar
2. Forvaltningsrevisjon av internkontroll	<ul style="list-style-type: none"> kvalitetssystem avvikssystem etikk og varsling
3. Forvaltningsrevisjon av arkiv og offentlegheit	<ul style="list-style-type: none"> journalføring- og arkiveringsrutinar praksis for gradering og innsyn
4. Forvaltningsrevisjon av HMT og inkluderande arbeidsliv	<ul style="list-style-type: none"> HMT-system avvikssystem oppfølging av krav i IA-avtalen
5. Forvaltningsrevisjon av arbeidet med digitale verkøy og digital kompetanse i skulen	<ul style="list-style-type: none"> opplæring og kompetanse oppfølging av mål i planverket bruk av sosiale medium
6. Forvaltningsrevisjon av tilpassa opplæring og spesialundervisning	<ul style="list-style-type: none"> undervegsvurdering av behov for spesialundervisning samarbeid mellom PPT og skule sakkunnigvurderingar sakshandsaming gjennomføring av spesialundervisning
7. Forvaltningsrevisjon av oppfølgingstenesta og helse- og miljøretta tiltak i skulen	<ul style="list-style-type: none"> oppfølgingstenesta skulehelsetenesta helse- og miljøretta tiltak ved skulane
8. Forvaltningsrevisjon av arbeidet med tunneltryggleik	<ul style="list-style-type: none"> oppfølging av mål prosjektstyring i utvalde prosjekt
9. Forvaltningsrevisjon av tannhelsetenesta	<ul style="list-style-type: none"> tenester til prioriterte grupper førebyggjande folkehelsearbeid

3.2 Prosjekt kategorisert med middels risiko (eller område med høg risiko kor tiltak eller revisjon er gjennomført)

Prosjekt kategorisert med middels risiko

1. Forvaltningsrevisjon av økonomistyring
2. Forvaltningsrevisjon av arbeidet med universell utforming
3. Forvaltningsrevisjon av balansert målstyring
4. Forvaltningsrevisjon av informasjonstryggleik
5. Forvaltningsrevisjon av arbeidet med regional planstrategi
6. Forvaltningsrevisjon av vedlikehald av fylkeskommunale bygg
7. Forvaltningsrevisjon av arbeidet mot mobbing
8. Forvaltningsrevisjon av karriererettleiing og yrkesretting av fag
9. Forvaltningsrevisjon av oppfølging av lærlingar og lærebedrifter
10. Forvaltningsrevisjon av opplæring av minoritetsspråklege og mindreårige asylsøklarar
11. Forvaltningsrevisjon av opplæring i institusjonar
12. Forvaltningsrevisjon av vegvedlikehald
13. Forvaltningsrevisjon av tilrettelagt transport/serviceskyss
14. Forvaltningsrevisjon av transportberedskap
15. Forvaltningsrevisjon av skuleskyss
16. Forvaltningsrevisjon av kommunale næringsfond
17. Forvaltningsrevisjon av fylkeskommunen sitt arbeid med havbruk og fiskeri
18. Forvaltningsrevisjon av fylkeskommunen sitt arbeid med reiseliv
19. Forvaltningsrevisjon av den kulturelle skulesekken
20. Forvaltningsrevisjon av oppfølging av kulturstrategien
21. Forvaltningsrevisjon av næringstilskot
22. Forvaltningsrevisjon av det internasjonale arbeidet
23. Forvaltningsrevisjon av musea
24. Forvaltningsrevisjon av økonomistyring i tannhelsetenesta
25. Forvaltningsrevisjon av HMT og oppfølging av sjukemelde i tannhelsetenesta

4. Tidlegare forvaltningsrevisjonsprosjekt

4.1 Gjennomførte forvaltningsrevisjonar

- Kulturminneforvaltning (pågåande)
- Møtebøker til desisjon (årlig)
- Samhandling og prosjektstyring (2014-2015)
- Læringsmiljø i videregående skole (2014-2015)
- Fylkesarkiv (2014-2015)
- Innkjøp av kollektivtjenester (2014-2015)
- Tilskotsforvaltning (2014)
- Tryggleik og beredskap (2013- 2014)
- Fagopplæring, rekruttering til yrkesfag og tilbud til lærlinger (2012-2013)
- Innkjøp (2012-2013)
- Samhandling på vegområdet (2012)
- Energi og miljø (2011-2012)
- Næringsretta tiltak (2011)
- Tilpassa opplæring og spesialundervisning (2011)
- Opplæring for minoritetsspråklige elever (2010-2011)
- Prosjektstyring (2010-2011)
- Vedtaksoppfølging (2010)
- Kompetanseprofil (2009-2010)
- Internkontroll (2009)
- Hordalandsavtalen (2009)

5. Prioritering i kontrollutvalet

Lista over dei føreslegne prosjekta vart handsama i møte i kontrollutvalet 25.8.2016. I møtet gjorde utvalet følgjande førebelse prioritering:

Prioritert liste	Kommentarar i møtet
1. Forvaltningsrevisjon av arkiv og offentlegheit	<ul style="list-style-type: none"> • Det har vorte stilt spørsmål knytt til om det er gode nok rutinar for offentlegheit og innsyn i fylkeskommunen. • Det har førekome at opplysningar som burde vere unntatt frå offentlegheit ikkje har vore unntatt, og vice versa. • Det er også viktig å sjå til at det som skal journalførast vert journalført.
2. Forvaltningsrevisjon av oppfølgingstenesta og helse- og miljøretta tiltak i skulen	<ul style="list-style-type: none"> • Det er svært viktig å ha fokus på fråfallsproblematikk, og oppfølgingstenesta, samt den kommunale skulehelsetenesta, spelar ei viktig rolle her.
3. Forvaltningsrevisjon av innkjøp	<ul style="list-style-type: none"> • Det er risiko for feil, regelbrot og fare for mislgheter innafor dette området. • Vert innkjøpa konkurranseutsette og gjort i tråd med regelverket?
4. Forvaltningsrevisjon av musea	<ul style="list-style-type: none"> • Fylkeskommunen er ei viktig finansieringskjelde for musea. Er leveranen i tråd med forventninga i forhold til dei tilskot som vert gitt. • Styreforma
5. Forvaltningsrevisjon av fylkeskommunen sitt arbeid med havbruk og fiskeri	<ul style="list-style-type: none"> • Harmonisering av forskjellige interesser i dei store arealet som havet utanfor kysten representerer. • Rolle som tildelingsmyndigheit for havressursar og akvakultur vs. rolla som næringsutviklar. • Kompetanse og ressursar
6. Forvaltningsrevisjon av arbeidet med universell utforming	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap om feltet • Fokus og koordinering • Bli tildelte midlar brukt på rett måte?
7. Forvaltningsrevisjon av tilpassa opplæring og spesialundervisning	<ul style="list-style-type: none"> • Rutinar og kvalitet i arbeidet • Kompetanse og ressursar
8. Forvaltningsrevisjon av karriererettleiing	<ul style="list-style-type: none"> • Temaet «yrkesretting frå fag» vart teke ut av prosjekttittelen frå framlegget • Det er viktig å ha fokus på fråfallsproblematikk
9. Forvaltningsrevisjon av fylkeskommunen sitt arbeid med reiseliv	<ul style="list-style-type: none"> • Satsinga i forhold til måla i reiselivsplanen • Er strategiane og planane gode nok? • Bli desse oppfølgt på ein tilfredsstillande måte?
10. Forvaltningsrevisjon av arbeidet med digitale verkøy og digital kompetanse i skulen	<ul style="list-style-type: none"> • Vert ressursane brukt på ein god måte • Er det nok kompetanse på skulane til dette arbeidet? • Vert digitale verkøy brukt i tilstrekkeleg grad og på rett måte?
11. Forvaltningsrevisjon av tannhelsetenesta	<ul style="list-style-type: none"> • Utfordringar ved ny klinikkstruktur • System og rutinar for tannhelsetenesta
12. Forvaltningsrevisjon av vegvedlikehald	<ul style="list-style-type: none"> • Viktig for trafikksikkerheit og framkommelegheit • Vegvedlikehald i forhold til ressursane • Rutinar og organisering
13. Forvaltningsrevisjon av opplæring av minoritetsspråklege og mindreårige asylsøkjjarar	<ul style="list-style-type: none"> • Bør gjennomførast seint i perioden • Eit samfunnsoppdrag som vert vektlagt no.

Uprioritert liste

Forvaltningsrevisjon av internkontroll

Forvaltningsrevisjon av HMT og inkluderende arbeidsliv

Forvaltningsrevisjon av arbeidet med tunneltryggleik

Forvaltningsrevisjon av økonomistyring

Forvaltningsrevisjon av balansert målstyring

Forvaltningsrevisjon av informasjonstryggleik

Forvaltningsrevisjon av arbeidet med regional planstrategi

Forvaltningsrevisjon av vedlikehald av fylkeskommunale bygg

Forvaltningsrevisjon av arbeidet mot mobbing

Forvaltningsrevisjon av oppfølging av lærlingar og lærebedrifter

Forvaltningsrevisjon av opplæring i institusjonar

Forvaltningsrevisjon av tilrettelagt transport/serviceskyss

Forvaltningsrevisjon av transportberedskap

Forvaltningsrevisjon av skuleskyss

Forvaltningsrevisjon av kommunale næringsfond

Forvaltningsrevisjon av den kulturelle skulesekken

Forvaltningsrevisjon av oppfølging av kulturstrategien

Forvaltningsrevisjon av næringstilskot

Forvaltningsrevisjon av det internasjonale arbeidet

Forvaltningsrevisjon av økonomistyring i tannhelsetenesta

Forvaltningsrevisjon av HMT og oppfølging av sjukemelde i tannhelsetenesta

Følgjande føreslegne prosjekt vart teke ut av uprioritert liste (og vil ikkje kome på utkast til plan for forvaltningsrevisjon):

Utelukka prosjekt

Forvaltningsrevisjon av vedlikehald av fylkeskommunale bygg

Forvaltningsrevisjon av det internasjonale arbeidet

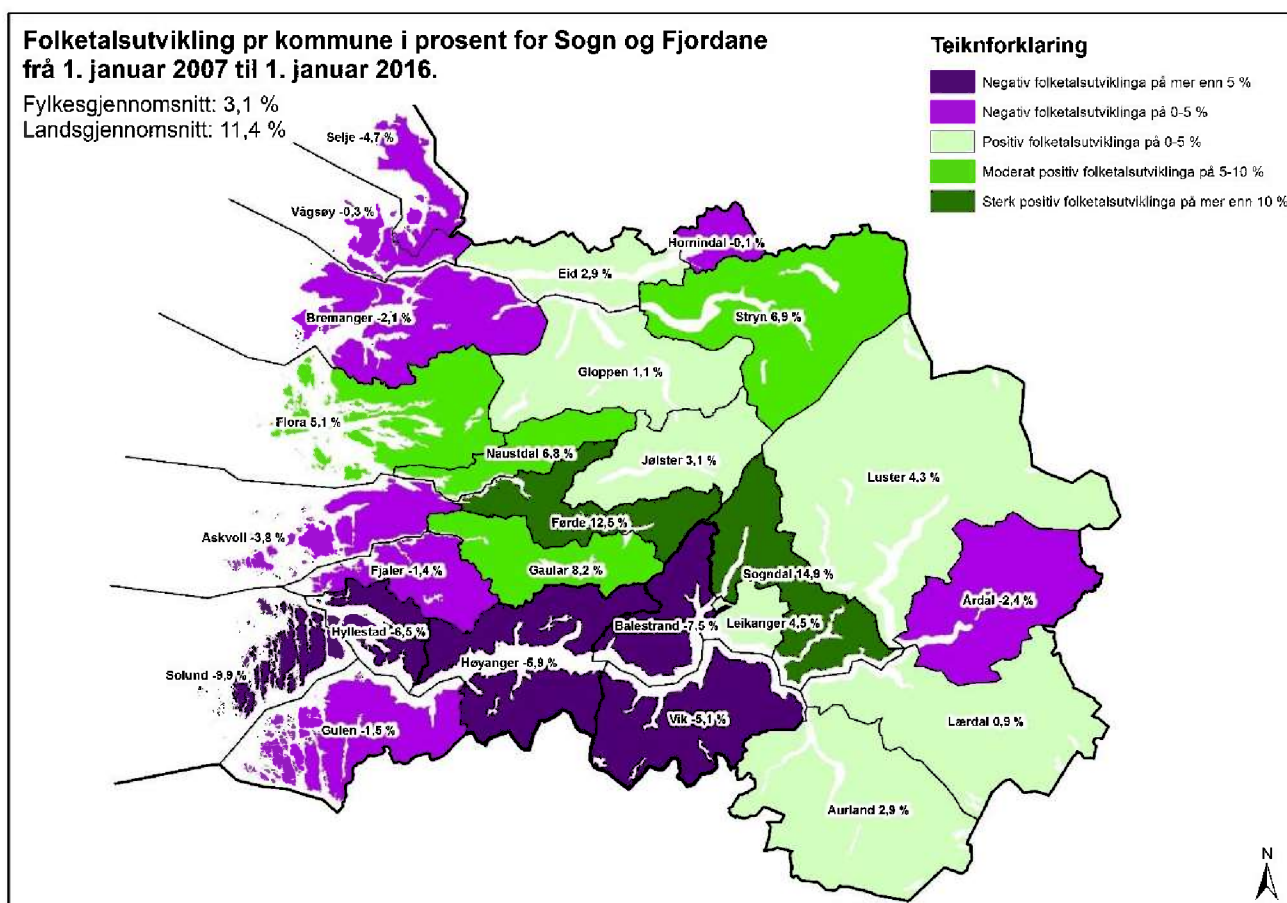
Forvaltningsrevisjon av økonomistyring i tannhelsetenesta

Forvaltningsrevisjon av HMT og oppfølging av sjukemelde i tannhelsetenesta

Vedlegg 1: Statistikk

Bakgrunn – folkesetnad

Pr. 1. januar 2016 budde det 109 530 personer i Sogn og Fjordane fylke. Det har vore ein samla oppgang på 3,1 % i folketallet frå 2007 til 2016.³

Administrasjon og økonomi

Tabell 1 KOSTRA-tal om den samla fylkeskommunale økonomien .

	Sogn og Fjordane fylkeskommune			Gjennomsnitt alle fylkeskommunar i landet (utenom Oslo)		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	10,1	-0,2	3,5	4,5	1,4	3
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	13,2	2,3	5,4	5,9	3,1	4,6
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	75,4	79	70,9	56,6	62,5	63,7
Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	131,9	139,4	128	141,8	149,4	146
Skatt på inntekt og formue (inkludert naturressursskatt) i % av brutto driftsinntekter, konsern	17,9	19,2	18,8	33,4	34	34
Statlig rammeoverføring i % av brutto driftsinntekter, konsern	54,8	55	57,3	40,2	42,2	42,8
Andre statlige tilskudd til driftsformål i % av brutto driftsinntekter, konsern	4,5	5,8	7,3	5,3	5	5,1
Salgs- og leieinntekter i % av brutto driftsinntekter, konsern	8	4,6	7,8	7,1	6,6	6,5
Andre driftsinntekter i % av brutto driftsinntekter, konsern	14,8	11,6	8,7	14	11,5	11,6

³ Kjelde: Fylkesspegelen (<http://www.sfj.no/fylkesspegelen.337924.nn.html>)

Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per innbygger, konsern	14902	15536	15415	9642	9886	10320
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger, konsern	19194	20274	20950	11180	11549	11915
Brutto driftsinntekter i kroner per innbygger, konsern	27344	26059	27685	15260	15230	15948
Netto lånegjeld i kroner per innbygger, konsern	20619	20574	19637	8637	9512	10165
Frie inntekter i kroner per innbygger, konsern	19882	19353	21085	11231	11607	12238

Eigedomsforvaltning

Det går fram av KOSTRA-tala at Sogn og Fjordane fylkeskommune har høgare netto driftsutgifter til skulelokalar per innbyggjar samanlikna med gjennomsnittet for alle fylkeskommunar i landet utanom Oslo i perioden 2013-2015. Samstundes går det fram at Sogn og Fjordane fylkeskommune har lågare brutto investeringsutgifter til skulelokalar per innbyggjar samanlikna med gjennomsnittet for alle fylkeskommunar i same periode.

	Sogn og Fjordane fylkeskommune			Gjennomsnitt alle fylkeskommunar i landet (utenom Oslo)		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Netto driftsutgifter til fylkeskommunal eiendomsforvaltning per innbygger, konsern	1337	1406	1316	910	935	971
Netto driftsutgifter til fylkeskommunal eiendomsforvaltning, i prosent av samlede netto driftsutgifter, konsern	7	6,9	6,3	8,1	8,1	8,1
Brutto investeringsutgifter til fylkeskommunal eiendomsforvaltning per innbygger, konsern	674	635	666	882	852	782
Utgifter til vedlikeholdsaktiviteter i eiendomsforvaltning per kvadratmeter, konsern	76	76	74	108	95	99
Utgifter til driftsaktiviteter i eiendomsforvaltning per kvadratmeter, konsern	499	569	568	495	503	486
Herav energikostnader for fylkeskommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter, konsern	98	84	93	94	82	78
Netto driftsutgifter til skulelokaler per innbygger, konsern	1203	1265	1169	834	862	884
Brutto investeringsutgifter til skulelokaler per innbygger, konsern	659	586	615	870	847	771
Samlet areal på skulelokaler i kvadratmeter per innbygger 16-18 år, konsern	32,2	30,2	27,7	22,7	23	23,7
Utgifter til vedlikeholdsaktiviteter, skulelokaler per kvadratmeter, konsern	77	77	73	109	95	98
Utgifter til driftsaktiviteter, skulelokaler per kvadratmeter, konsern	499	566	568	508	509	489
Herav energikostnader til skulelokaler per kvadratmeter, konsern	97	81	91	95	82	78
Netto driftsutgifter til administrasjonslokaler per innbygger, konsern	64	74	75	41	45	45
Brutto investeringsutgifter til administrasjonslokaler per innbygger, konsern	15	49	51	12	6	11
Samlet areal på administrasjonslokaler i kvadratmeter per innbygger, konsern	0,08	0,09	0,09	0,06	0,05	0,05
Utgifter til vedlikeholdsaktiviteter, administrasjonslokaler per kvadratmeter, konsern	71	58	90	92	90	113
Utgifter til driftsaktiviteter, administrasjonslokaler per kvadratmeter, konsern	497	613	572	280	392	424
Herav energikostnader til administrasjonslokaler per kvadratmeter, administrasjonslokaler, konsern	112	138	120	78	83	81

Opplæring

Tabell 2 Tal elevar, skular og lærarar. Kjelde:skoleporten.no

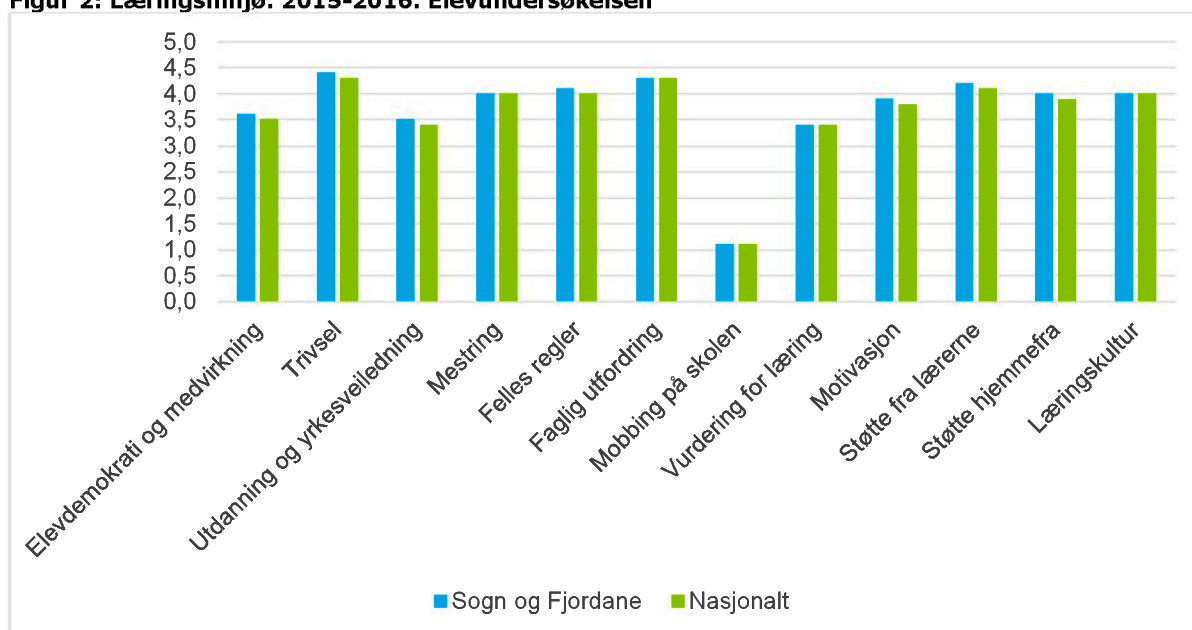
Indikator og nøkkeltall	2013-2014	2014-2015	2015-2016
Talet på elevar	4 184	4 309	4 237
Talet på skular	13	12	13
Talet på lærarar	734	692	

Tabell 3 KOSTRA-tal for opplæringsområdet.

	Sogn og Fjordane fylkeskommune			Gjennomsnitt alle fylkeskommunar i landet (utenom Oslo)		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Netto driftsutgifter til videregående opplæring, per innbygger 16-18 år, konsern	178794	183047	184314	148337	154401	160055

Andel netto driftsutgifter til videregående opplæring av samlede netto driftsutgifter, konsern	40,6	39	36,8	53,3	52,8	52,4
Andel netto driftsutgifter til studieforberevende utdanningsprogram (521, 527, 529), konsern	18,8	18,8	19,5	20,9	21	21,4
Andel netto driftsutgifter til yrkesfaglige utdanningsprogram (522-526, 528, 530-532), konsern	21,3	21,3	22,3	22,2	21,4	21,3
Andel netto driftsutgifter til spesialundervisning og særskilt tilpasset opplæring (560), konsern	9,9	0	0	10,2	0	0
Andelen av personer 16-18-år som er i videregående opplæring, bostedsfylke	94,6	91,2	93,5	92	92,2	92,4
Andelen elever og lærlinger som er i studieforberevende utdanningsprogram, bostedsfylke	45,5	45,9	46,4	48,1	48,9	49
Andelen elever og lærlinger som er i yrkesfaglige utdanningsprogram, bostedsfylke	54,5	54,1	53,6	51,9	51,1	51
Andel av søkere til lærlingeplass som har blitt lærlinger per 1.10	74,3	68,3	74,9	70,4	70,2	71
Andel avtalte årsverk eksklusive lange fravær i videregående opplæring	74,3	72,2	..	80,6	80,5	..
Elever per lærerårsverk, fylkeskommunale skoler	7,4	7,6	..	8,7	8,6	..
Andel lærere som er 60 år og eldre	19,1	20,8	21	18,7	19	18,2
Andel lærere med universitets-/høgskoleutdanning høyere nivå, samt pedagogisk utdanning	21,4	22,1	22,1	23,9	24,6	25,4
Andel lærere med universitets-/høgskoleutdanning lavere nivå, samt pedagogisk utdanning	59,5	58,4	58,6	55,3	55,5	54,5
Andel lærere med videregående utdanning	8,3	8,8	8,4	7,1	6,9	7
Andel elever og lærlinger som har bestått vgo i løpet av normert tid	63,7	59,1	61,8	57	56,2	58,7
Andel elever som har sluttet i løpet av året - alle årstrinn	4	3,2	2,5	4,8	4,8	4,4

Figur 2: Læringsmiljø. 2015-2016. Elevundersøkelsen

Alle eierformer, Vg1, Begge kjønn, Alle utdanningsprogram 10. trinn alle eigarformer. Kjelde: www.skoleporten.udir.no.

Samferdsle

Tabell 4 KOSTRA-tal for samferdsleområdet

	Sogn og Fjordane fylkeskommune			Gjennomsnitt alle fylkeskommuner i landet (utenom Oslo)		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Nto. dr.utg. i kr pr. innb., samferdsel i alt, konsern	8266	8997	8979	3548	3763	3940
Andel nto. dr.utg. for samferdsel i alt av samlede nto. dr.utg, konsern	43,1	44,4	42,9	31,7	32,6	33,1
Nto. dr.utg. i kr pr. innb., fylkesveier, konsern	3825	4554	4480	1428	1528	1643
Nto. dr.utg. i kr pr. innb., bilruter, konsern	2282	2387	2403	1394	1437	1454
Nto. dr.utg. i kr pr. innb., fylkesveiferger, konsern	996	881	964	..	418	453
Nto. dr.utg. i kr pr. innb., båtruter, konsern	1075	1091	1050	..	273	288

Reiser pr. 1 000 innb., bilruter	40036	39740	34203	55705	55177	55835
Reiser pr. 1 000 innb., fylkesveifergeser	7043	6238	6150	5080	5395	4802
Reiser pr. 1000 innb., båtruter	4634	4568	4660	..	1901	1855
Andel elever i grunnskolen med lukket skoleskyss av alle skyssberettigede elever i grunnskolen	14,2	12,3	15,1	11,8	12,7	13,2
Andel elever i videreg. skole med lukket skoleskyss av alle skyssberettigede elever i videreg. skole	1,1	1,4	1,6	5,3	4,9	5,1

Næring og kultur

Tabell 5 KOSTRA-tal om kulturminneforvaltning og regional utvikling.

	Sogn og Fjordane fylkeskommune			Gjennomsnitt alle fylkeskommunar i landet (utenom Oslo)		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Netto driftsutg. til fys. planl. kulturminner, natur og nærmiljø (funksjon 715, 716 og 750), innb., konsern	337	406	311	136	153	160
Netto driftsutg. til fys.planl., klt.min., natur og nærmiljø som andel av tot. netto driftsutg., konsern	1,8	2	1,5	1,2	1,3	1,3
Netto driftsutgifter lokal og regional utvikling (funksjon 715) per innbygger., konsern	163	146	155	70	83	100
Antall kommunale planer (kommune-/regulerings-/bebyggelsesplan) som fylkeskommunen har gitt uttalelse til	116	90	120	4539	4532	4438
Ant. uttalelser fra kult.minn.forv. ang. tiltak i spes.områder for bevaring	5	6	25	764	654	887
Andel søknader om dispensasjon etter KML §§ 15a,19 og 20 (vedtaksfredet kulturminne) som ble innvilget.	100	81	100	95	92	77

Kultur og idrett

Tabell 6 KOSTRA-tal om kultur og idrett

	Sogn og Fjordane fylkeskommune			Gjennomsnitt alle fylkeskommunar i landet (utenom Oslo)		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Netto driftsutgifter til kultursektoren i prosent av samlede netto driftsutgifter, konsern	2,5	3,8	2,9	2,6	3,1	2,8
Netto driftsutgifter i alt til kultursektoren per innbygger i kroner, konsern	474	772	601	296	353	329
Netto driftsutgifter bibliotek per innbygger i kroner, konsern	63	59	55	33	33	31
Netto driftsutgifter museer per innbygger i kroner, konsern	132	159	148	84	85	88
Netto driftsutgifter kunstformidling per innbygger i kroner, konsern	87	80	94	81	88	87
Netto driftsutgifter kunstproduksjon per innbygger i kroner, konsern	95	101	105	23	26	37
Netto driftsutgifter idrett per innbygger i kroner, konsern	-55	261	80	23	57	34
Netto driftsutgifter andre kulturaktiviteter per innbygger i kroner, konsern	153	112	119	52	64	52

Tannhelse

Tabell 7 KOSTRA-tal om tannhelse

	Sogn og Fjordane fylkeskommune			Gjennomsnitt alle fylkeskommunar i landet (utenom Oslo)		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Netto driftsutgifter tannhelse pr. innbygger i kroner, konsern	707	771	776	456	485	468
Netto driftsutgifter, tannhelsetjenesten, i % av totale netto driftsutgifter, konsern	3,7	3,8	3,7	4,1	4,2	3,9
Netto driftsutgifter, pasientbehandling, pr. innbygger i kroner, konsern	517	571	569	350	367	358
Prioriterte personer, andel undersøkt/behandlet	70,4	78,1	69,8	63,9	64,4	63,6
Avtalte tannlegeårverk (offentlig og privat) pr. 1000 innbyggere	0,83	0,85	0,86	0,85	0,85	0,83
Avtalte tannpleierårverk (offentlig og privat) pr. 1000 innbyggere	0,25	0,27	0,26	0,17	0,17	0,18
Barn og ungdom 3-18 år, andel undersøkt/behandlet	77,5	86,7	78	70,4	71,6	70,9
Psykisk utviklingshemmede over 18 år, andel undersøkt/behandlet	76,2	88,3	75,9	80,2	83,1	81,3
Eldre, langtidssyke og uføre i institusjon, andel undersøkt/behandlet	65,2	63,9	61,7	67	66,6	68,1

Eldre, langtidssyke og uføre i hjemmesykepleie, andel undersøkt/behandlet	34,5	39,2	33,9	25,8	24,7	24,4
Voksen betalende klientell, andel undersøkt/behandlet	0	..	..	6,3	6,4	6,3
Personer undersøkt/behandlet pr. offentlig avtalt årsverk i tannhelsetjen.	218	224	194	311	312	294
Prioriterte personer undersøkt/behandlet pr. offentlig avtalt årsverk	218	224	194	249	251	236
Voksen betalende klientell undersøkt/behandlet pr. offentlig avtalt årsverk	0	..	..	62	64	60
Andel ledige tannlegestillinger, offentlig tannhelsetjeneste	15,5	5,1	0	3,8	4	2,9
Andel ledige tannpleierstillinger, offentlig tannhelsetjeneste	..	0	0	3,9	3,4	1,4